

**แนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองโลกของ
โรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตั้งบริเวณในเขตเมืองและชายขอบ**
**Guidelines for school management to create global citizenship
under local administrative organization in urban and border areas**

นายพีรบูลย์ บุญธรรม *

Peeraboon Buntham

ผศ.ดร.ปองสิน วิเศษศิริ **

Asst. Prof. Pongsin Viseshsiri, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน 2) เพื่อศึกษาปัญหา และ 3) เพื่อหาแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองโลกของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เหมาะสม ประชากร คือ โรงเรียนที่ตั้งบริเวณในเมือง และโรงเรียนที่ตั้งบริเวณชายขอบของประเทศไทย ซึ่งกรอบการวิจัยใช้องค์ประกอบในการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองโลก (Oxfam, 2015) ซึ่งประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย มีดังนี้ (1) สภาพปัจจุบันโรงเรียนที่ตั้งในเมือง พบว่า ด้านบรรยากาศในโรงเรียนมี สภาพการปฏิบัติสูงสุด (Mean = 3.60) และด้านการพัฒนาบุคลากรมีสภาพการปฏิบัติต่ำสุด (Mean = 2.80) ผลรวมเฉลี่ย (Mean = 3.14) และสภาพปัจจุบันโรงเรียนที่ตั้งชายขอบ พบว่า ด้านบรรยากาศในโรงเรียนมีการสภาพการปฏิบัติสูงสุด (Mean = 3.55) และด้านการส่งต่อมีสภาพการปฏิบัติต่ำสุด (Mean = 2.73) ผลรวมเฉลี่ย (Mean = 3.07) (2) สภาพปัญหาโรงเรียนที่ตั้งในเมือง พบว่า ด้านการพัฒนาบุคลากรมีปัญหาในการปฏิบัติมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 49.68 และด้านการมีส่วนร่วมมีปัญหาน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.19 และสภาพปัญหาโรงเรียนที่ตั้งชายขอบ พบว่า ด้านการส่งต่อ และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนมีปัญหามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.00 และด้านการมีส่วนร่วมมีปัญหาน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 26.29 (3) แนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองโลกของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตั้งในเมือง ด้านพัฒนาบุคลากร คือ ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำต้นแบบ ส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรในด้านความเป็นพลเมืองโลก โรงเรียนที่ตั้งชายขอบ ด้านส่งต่อ คือ สถานศึกษาควรกำหนดแนวทางที่ชัดเจนและสร้างเครือข่ายระหว่างสถานศึกษา

* นิสิตมหาบัณฑิตสาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: mercury_pae@hotmail.com

**อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: v.pongsin@gmail.com

ISSN1905-4491

Abstract

The purposes of this research were to (1) study the current state, (2) study the problems of, and (3) establish guidelines for the school management of promoting global citizenship of students in schools under the local administrative organization. The population consisted of the schools in urban and border areas in Thailand. The research framework was the Oxfam (2015) school management guidelines for encouraging global citizenship. The data were analyzed using descriptive statistics, i.e. percentage, mean and standard deviation. The findings were as follows:

(1) The current state of urban schools are the school ethos is the highest state (Mean = 3.60), staff development was at the lowest state (Mean = 2.80) and the total average (Mean = 3.14). The border schools are School ethos is the highest state (Mean = 3.55) and the transition was at the lowest state (Mean = 2.73) and the total average (Mean = 3.07). (2) At the urban schools, staff development was the largest problem at a percentage of 49.68, and participation was the smallest problem at a percentage of 34.19. For border schools, the transition and community engagement are the biggest problems at a percentage of 44.00, and participation was the smallest problem at a percentage of 26.29 (3) The guideline for school management is to create global citizenship under local administrative organizations which are located in urban areas for staff development. Administrators need to be a model for staff to encourage and support them to embrace global citizenship. The guideline for schools in border areas regarding transition is the schools should set obvious guidelines and create school connections.

คำสำคัญ: แนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษา/ การสร้างความเป็นพลเมืองโลก

KEYWORDS: SCHOOL MANAGEMENT GUIDELINE/ CREATE GLOBAL CITIZENSHIP

บทนำ

จากสภาพการณ์ในปัจจุบันสังคมไทยนั้นได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในหลายๆด้านจากกระแสโลกาภิวัตน์ และส่งผลต่อสังคมไทย ในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการศึกษาซึ่งประเทศไทยมีความจำเป็นที่จะต้องยอมรับการเปลี่ยนแปลงนั้น ๆ และปรับตัวให้ทันตาม กระแสโลก จากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ด้านที่มีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงด้านหนึ่ง คือ ด้านการศึกษาที่รัฐบาลนั้นได้ลงทุนการศึกษาไปมหาศาลเพื่อที่จะพัฒนาเยาวชนคนไทย ให้เจริญเติบโต เป็นพลเมืองไทย พลเมืองโลกที่มีคุณภาพ ที่จะดูแลประเทศชาติต่อไป ซึ่งเยาวชนนั้นเป็นผู้ที่ได้รับ ผลกระทบโดยตรงจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของกระแสโลกาภิวัตน์ดังกล่าว

การศึกษาจึงมีส่วนสำคัญในการผลิตเยาวชนที่มีคุณภาพ คุณธรรมและจริยธรรมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในด้านอื่น ๆ และการพัฒนาของประเทศและโลกที่เกิดขึ้นในทุกๆวัน อันเนื่องมาจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสมัยใหม่ในยุคโลกาภิวัตน์ จึงทำให้ความรู้เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาเยาวชนให้ก้าวทันโลกต่อไป

ดังตัวอย่างกรณีศึกษาที่ UNICEF ดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลกในแอฟริกาใต้ แคนาดา ด้วยแนวคิดที่เชื่อว่าการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลกคือ หัวใจของการศึกษาในปัจจุบันที่นักเรียนต้องการเพื่อการศึกษาที่มีคุณภาพ ซึ่งจะทำให้นักเรียนเริ่มรู้จักอุดมคติของความเป็น

นานาชาติ ในการเคารพตนเอง และผู้อื่นในโรงเรียนชุมชน และในโลกที่พึ่งพาซึ่งกันและกัน จากการร่วมงานกับผู้สอน UNICEF แคนาดาได้ทำงานเพื่อปกป้องคุ้มครองเด็ก และเพื่อให้การศึกษาแก่เยาวชนชาวแคนาดาเกี่ยวกับสิทธิของเด็กที่เป็นสากล ความห่วงใยเด็กและความปรารถนาที่จะให้การศึกษาที่ดีเป็นแรงขับใน UNICEF โดยมีการจัดทำเอกสารการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลกฉบับนี้ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (Guo, 2011)

การศึกษาจะผลิตเฉพาะพลเมืองของประเทศใดประเทศหนึ่งไม่ได้อีกต่อไป แต่จะต้องผลิตพลเมืองที่มีความเป็นพลโลกที่อยู่ร่วมกัน (Learning to live together) รู้คิด รู้กระทำ เพื่อโลกในภาพรวม เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะ ค่านิยม และทัศนคติที่จำเป็นสำหรับการสร้างสังคมที่มีความเป็นธรรม มีสันติ มีขันติ และเป็นสังคมแห่งโอกาสที่เท่ากันหรือสังคมแห่งการอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน (Inclusive Society) ซึ่งท้ายที่สุดจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลโลกจึงสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนที่มีความหลากหลายทางด้านเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรมที่แตกต่าง และมีหลายแนวทางที่สำคัญ โดยยกตัวอย่าง ได้แก่ แนวทางบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมความเป็นพลโลกของโรงเรียน ซึ่งเป็นแนวทางการจัดการศึกษาที่มุ่งเตรียมเยาวชนของสังคมให้เป็นพลเมืองดีของสังคมโลก มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับพลเมืองของโลกที่อาศัยอยู่ในภูมิภาคอื่นๆ พัฒนาผู้เรียนให้มีแนวคิดและเจตคติที่ถูกต้อง รวมทั้งการฝึกฝนให้มีทักษะการคิดอย่างมีเหตุผลและความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ จากความรู้ความเข้าใจ เจตคติ และทักษะดังกล่าวจะนำเยาวชนไปสู่การเป็นพลโลกที่มีคุณภาพ โดยแนวทางดังกล่าวได้แบ่งออกเป็น 6 ด้าน คือ 1) ด้านบรรยากาศโรงเรียน 2) ด้านหลักสูตร 3) ด้านการมีส่วนร่วม 4) ด้านการพัฒนาบุคลากร 5) ด้านการส่งต่อผู้เรียน และ 6) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน

โดยการเสวนา “มหกรรมการจัดการศึกษาท้องถิ่น 2550” เรื่องทิศทางการจัดการศึกษาท้องถิ่นในทศวรรษหน้าโดยสรุปดังนี้ การจัดการศึกษาท้องถิ่นในทศวรรษหน้า ควรจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน มุ่งเป้าหมายที่การพัฒนาคนเป็นสำคัญ โดยเริ่มตั้งแต่เด็กที่อยู่ในครรภ์ แรกเกิดในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา ผู้บริหารและครูต้องมีความรู้ความสามารถในวิชาชีพ การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องคำนึงถึงผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาเป็นลำดับแรก ควบคู่กับคุณภาพทางการศึกษารวมทั้งพิจารณาถึงปัจจัยที่จะมีผลต่อความสำเร็จและความล้มเหลวเพื่อพร้อมรับต่อโอกาสและปัญหาที่จะเกิดขึ้น ที่สำคัญต้องได้รับความร่วมมือจากคนในท้องถิ่นในการผลักดันการศึกษาของท้องถิ่นตนเอง ปองสิน วิเศษศิริ (2550)

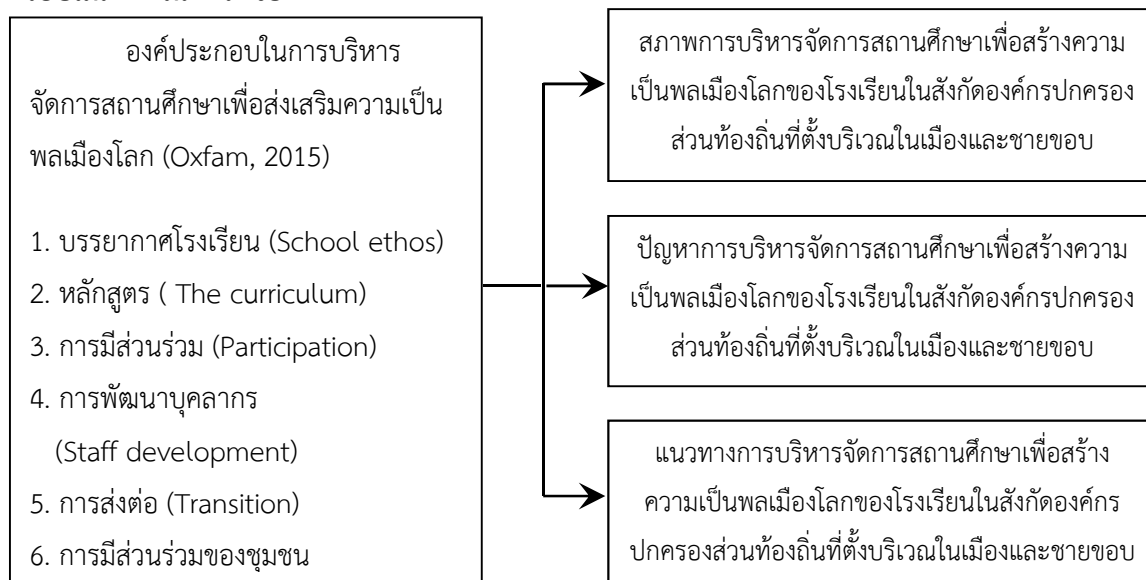
แต่ปัจจุบันการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลโลกนั้น ยังไม่ได้จัดกันอย่างจริงจังในสถานศึกษาเป็นเพียงนโยบายกว้างๆ รวมทั้งในโรงเรียนที่สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ในการวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งที่จะศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมความเป็นพลโลกของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตั้งบริเวณในเมืองและจังหวัดชายขอบของประเทศ ไทยและเปรียบเทียบกันอย่างง่ายโดยดูการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งเป็นที่น่าสนใจว่าโรงเรียนในเมืองที่มีความพร้อมและสะดวกในด้านต่าง ๆ เช่น บุคลากร เทคโนโลยี ชุมชน

าลมากกว่าโรงเรียนที่ตั้งบริเวณจังหวัดชายขอบซึ่งค่อนข้างขาดแคลน ผลของงานวิจัยนี้จะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนนำไปบริหารจัดการให้เกิดการส่งเสริมความเป็นพลเมืองโลกแก่นักเรียนสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองโลกของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตั้งบริเวณในเขตเมืองและชายขอบ
2. เพื่อศึกษาปัญหาของการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองโลกของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตั้งบริเวณในเขตเมืองและชายขอบ
3. เพื่อหาแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองโลกของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตั้งบริเวณในเขตเมืองและชายขอบ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการนำเสนอแนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองโลกของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในงานวิจัยครั้งนี้ มีรายละเอียดครอบคลุม ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองโลกของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยใช้องค์ประกอบในการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองโลก (Oxfam, 2015) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของสถานศึกษากลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็นสถานศึกษาที่ตั้งบริเวณในเขตเมืองและชายขอบ

1.2 ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองโลกของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตั้งบริเวณในเขตเมืองและชายขอบ

2. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 36 โรงเรียน แบ่งเป็นที่ตั้งในเขตเมือง 18 โรงเรียน และที่ตั้งบริเวณจังหวัดชายขอบ 18 โรงเรียน ครอบคลุม 6 ภาคของประเทศไทยโดยมีผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหาร กลุ่มครู และนักวิชาการทางการศึกษา

วิธีการดำเนินการวิจัย

งานสารนิพนธ์นี้ ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อหาคำตอบตามวัตถุประสงค์การวิจัย ข้อที่ 1 และข้อที่ 2 และใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อหาคำตอบตามวัตถุประสงค์การวิจัย ข้อที่ 3

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ โรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตั้งบริเวณในเขตเมืองและชายขอบ

ตัวอย่างและการกำหนดขนาดตัวอย่าง

ตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ โรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตั้งบริเวณในเขตเมือง และโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตั้งบริเวณชายขอบ เพื่อการกระจายตัวอย่างให้ครอบคลุมทั่วประเทศ ผู้วิจัยได้กำหนดตัวที่จะศึกษาโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง ครอบคลุม 6 ภาคตามลักษณะภูมิศาสตร์ของประเทศไทย โดยเฉลี่ยจำนวนโรงเรียนในแต่ละภาคให้เท่ากันได้เป็นภาคละ 6 โรงเรียน ซึ่งใน 1 ภาคแบ่งออกเป็นที่ตั้งบริเวณในเขตเมือง 2 โรงเรียน และที่ตั้งบริเวณชายขอบ 2 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 24 โรงเรียน แต่เนื่องจากส่วนใหญ่อัตราการตอบกลับของแบบสอบถามทั่วไปจะอยู่ที่ประมาณร้อยละ 60 ซึ่งทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการวิเคราะห์ทางสถิติ (ชยการ ศิริรัตน์, 2543) เพื่อทดแทนอัตราการตอบกลับของตัวอย่าง ผู้วิจัยได้เพิ่มตัวอย่างในการวิจัยอีกจำนวน 12 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 36 โรงเรียน

ผู้ให้ข้อมูลแบบสอบถาม

1. ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ประชากรทั้งหมด จำนวน 72 คน ประกอบไปด้วย
 - 1.1 ผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 36 คน
 - 1.2 รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายบริหารงานวิชาการหรือหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 36 คน
2. ครูผู้สอน จำนวน 288 คน ซึ่งผู้วิจัยได้คัดเลือกโดยมีเกณฑ์ คือเป็นครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ทั้ง 8 กลุ่ม ใน 36 โรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 288 คน

ผู้ให้ข้อมูลแบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้เลือกผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน โดยการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) เพื่อให้ได้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านการสร้างความเป็นพลเมืองโลก โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้

1. เป็นนักวิชาการทางการศึกษาที่มีความรู้ และประสบการณ์ในการส่งเสริมการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองโลก
2. เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และมีผลงานการวิจัยในด้านการบริหารการศึกษาเพื่อสร้าง

ความเป็นพลเมืองโลก

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในสารนิพนธ์นี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือเพื่อหาแนวทางการบริหารจัดการเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองโลกของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตั้งในเขตเมืองและชายขอบ มีดังนี้

ข้อมูลเชิงปริมาณ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาในการบริหารจัดการเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองโลกของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตั้งในเขตเมืองและชายขอบ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจรายการ (Check-Lists)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารจัดการเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองโลกตามองค์ประกอบในการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองโลก (Oxfam, 2015) ของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 28 ข้อ เป็นแบบมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ โดยแต่ละระดับมีความหมาย ดังนี้

- (1) หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด
- (2) หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อย
- (3) หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
- (4) หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมาก
- (5) หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองโลก เป็นคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนะปัญหาเพิ่มเติม และแนวทางการแก้ไข้ปัญหา

ข้อมูลเชิงคุณภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured or guided interviews) ซึ่งนำมาจากองค์ประกอบในการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองโลก (Oxfam, 2015) ประกอบกับผลการวิเคราะห์สภาพและปัญหาการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองโลกของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตั้งบริเวณในเมืองและชายขอบ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม มีทั้งหมด 3 ตอน ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประมวลผลและวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติและปัญหาของการบริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองโลกของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตั้งบริเวณในเมืองและชายขอบ โดยสถิติในการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติ และระดับปัญหา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าร้อยละ (Percentage)

ผู้วิจัยได้แปลผลค่าคะแนนที่ได้จากข้อมูลในระดับอันตรภาค (Interval Scale) โดยคำนวณหาความกว้างของชั้น และแปลความหมายของค่าเฉลี่ยเป็น 5 ช่วงโดยใช้สูตรคำนวณ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2544: 29) ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{ข้อมูลที่มีค่าสูงสุด} - \text{ข้อมูลที่มีค่าต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.80 \end{aligned}$$

การแปลระดับคะแนนของแบบสอบถามใช้เกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.21 – 5.00	หมายถึง ระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.41 – 4.20	หมายถึง ระดับมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.61 – 3.40	หมายถึง ระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.81 – 2.60	หมายถึง ระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.80	หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองโลก ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และหาความถี่เพื่อสรุปสาระสำคัญจัดทำเป็นร่างแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองโลกของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตั้งบริเวณในเมืองและชายขอบ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยมีรายละเอียดขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยได้ถอดคำสัมภาษณ์จากไฟล์เสียง นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาจัดกระทำลดทอนข้อมูลโดยเลือกจุดที่น่าสนใจ และตรงประเด็นศึกษา แยกออกเป็นหัวข้อ

ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยพิจารณาความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือได้ และความเพียงพอของข้อมูล เพื่อนำไปสร้างแนวทางตามกรอบแนวคิดการวิจัย และยกยกร่างขึ้นโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อนำมาสรุปเป็นแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองโลกของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตั้งบริเวณในเขตเมืองและชายขอบ

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยจากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ผลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1

1.1 ผลการวิเคราะห์สภาพการปฏิบัติของการบริหารจัดการเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองโลกของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตั้งบริเวณในเมือง จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 155 คน พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (Mean = 3.14) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านบรรยากาศในโรงเรียน (Mean = 3.60) อยู่ในระดับปานกลาง 5 ด้าน โดยเรียงลำดับ ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วม (Mean = 3.40) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน (Mean = 3.00) ด้านหลักสูตร (Mean = 3.05) ด้านการส่งต่อ (Mean = 2.98) และด้านการพัฒนาบุคลากร (Mean = 2.80) ตามลำดับ

1.2 ผลการวิเคราะห์สภาพการปฏิบัติของการบริหารจัดการเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองโลกของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตั้งบริเวณชายขอบ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 175 คน พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (Mean = 3.07) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน โดยเรียงลำดับ ดังนี้ ด้านบรรยากาศในโรงเรียน (Mean = 3.60) และด้านการมีส่วนร่วม (Mean = 3.41) อยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน โดยเรียงลำดับ ดังนี้ ด้านหลักสูตร (Mean = 3.17) ด้านการพัฒนาบุคลากร (Mean = 2.80) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน (Mean = 2.75) และด้านการส่งต่อ (Mean = 2.73) ตามลำดับ

2. ผลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

2.1 ผลการวิเคราะห์ปัญหาของการบริหารจัดการเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองโลกของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตั้งบริเวณในเมือง จากกลุ่มตัวอย่าง 155 คน เป็นปัญหาโดยเฉลี่ยภาพรวม 66.67 คิดเป็นร้อยละ 43.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่เป็นปัญหาสูงสุด โดยเรียงลำดับ ดังนี้ ด้านการพัฒนาบุคลากร จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 49.68 ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 47.74 ด้านหลักสูตร จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 46.45 ด้านการส่งต่อ จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 43.87 ด้านบรรยากาศในโรงเรียน จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 36.13 และ ด้านการมีส่วนร่วม จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 34.19

2.2 ผลการวิเคราะห์ปัญหาของการบริหารจัดการเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองโลกของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตั้งบริเวณชายขอบ จากกลุ่มตัวอย่าง 175 คน เป็นปัญหาโดยเฉลี่ยภาพรวม 63 คิดเป็นร้อยละ 36.00 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่เป็นปัญหาสูงสุด โดยเรียงลำดับ ดังนี้ ด้านการส่งต่อ และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 44.00 ด้านการพัฒนาบุคลากร จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 ด้านหลักสูตร จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 33.71 ด้านบรรยากาศในโรงเรียน จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 28.00 และด้านการมีส่วนร่วม จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 26.29

ตาราง 5.1 สรุปภาพรวมค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการปฏิบัติเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองโลกของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แบ่งตามที่ตั้ง

หมวด	สภาพการปฏิบัติ							
	โรงเรียนในเมือง (155 คน)				โรงเรียนชายขอบ (175 คน)			
	mean	S.D.	ระดับ	ลำดับ	mean	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. ด้านบรรยากาศในโรงเรียน	3.60	0.88	มาก	1	3.55	0.91	มาก	1
2. ด้านหลักสูตร	3.05	1.25	ปานกลาง	4	3.17	1.21	ปานกลาง	3
3. ด้านการมีส่วนร่วม	3.40	1.01	ปานกลาง	2	3.41	1.10	มาก	2
4. ด้านการพัฒนาบุคลากร	2.80	1.13	ปานกลาง	6	2.80	1.21	ปานกลาง	4
5. ด้านการส่งต่อ	2.98	1.09	ปานกลาง	5	2.73	1.10	ปานกลาง	6
6. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	3.00	1.13	ปานกลาง	3	2.75	1.06	ปานกลาง	5
ผลรวมเฉลี่ย	3.14	1.08	ปานกลาง		3.07	1.10	ปานกลาง	

ตาราง 5.2 สรุปภาพรวมร้อยละของปัญหาในการปฏิบัติเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองโลกของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แบ่งตามที่ตั้ง

หมวด	ปัญหาในการปฏิบัติ					
	โรงเรียนในเมือง (155 คน)			โรงเรียนชายขอบ (175 คน)		
	เป็นปัญหา	ร้อยละ	ลำดับ	เป็นปัญหา	ร้อยละ	ลำดับ
1. ด้านบรรยากาศในโรงเรียน	56	36.13	5	49	28.00	5
2. ด้านหลักสูตร	72	46.45	3	59	33.71	4
3. ด้านการมีส่วนร่วม	53	34.19	6	46	26.29	6
4. ด้านการพัฒนาบุคลากร	77	49.68	1	70	40.00	3
5. ด้านการส่งต่อ	68	43.87	4	77	44.00	1
6. ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน	74	47.74	2	77	44.00	1
รวม	66.67	43.01		63.00	36.00	

3. ผลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3

ผลการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) มีดังนี้

3.1 ด้านบรรยากาศของโรงเรียน (School ethos)

แนวทางในด้านบรรยากาศของโรงเรียนของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีลักษณะ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องมีความมุ่งมั่นทุ่มเทที่จะสร้างบรรยากาศความเป็นพลเมืองโลกให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาผ่านการสร้างวิสัยทัศน์ของโรงเรียนให้ชัดเจนเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างความเป็นพลเมืองโลกแก่นักเรียนอย่างถูกต้อง ซึ่งจะช่วยให้สภาพแวดล้อมอื่น ๆ ที่เอื้อต่อการส่งเสริมความเป็นพลเมืองโลกตามมาตามลำดับ เช่น แหล่งเรียนรู้ กิจกรรมเสริมการเรียนรู้ต่าง ๆ ฯลฯ

3.2 ด้านหลักสูตร (The curriculum)

ในด้านหลักสูตรของโรงเรียนของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีลักษณะ คือ ควรปรับหรือสร้างหลักสูตรสถานศึกษา และคุณลักษณะของความเป็นพลเมืองโลกอย่างชัดเจน รวมไปถึงการสนับสนุน และส่งเสริมให้ครูผู้สอนบูรณาการสอดแทรกความเป็นพลเมืองโลกในรายวิชาต่าง ๆ เน้นการสอนทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 ในรูปแบบของกิจกรรม โครงการ และโครงการ โดยมีการอบรม พัฒนาครูผู้สอนในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

3.3 ด้านการมีส่วนร่วม (Participation)

ในด้านการมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีลักษณะ คือ ควรสนับสนุนให้เกิดอิสระทางความคิดของนักเรียน โดยให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางของการทำกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านผู้นำนักเรียนทางด้านพลเมืองโลกที่มาจากการอบรมเชิงปฏิบัติการของสถานศึกษา เพื่อช่วยถ่ายทอดแนวคิด และหลักการสู่นักเรียน ส่งเสริมนักเรียนโดยการจัดกิจกรรมที่เป็นวัฒนธรรมสากล สิทธิมนุษยชน และสิ่งแวดล้อมด้วย ซึ่งมีผลเกี่ยวโยงกันทั่วโลก มีโครงการแลกเปลี่ยนระหว่างสถานศึกษาเพื่อสร้างความร่วมมือในด้านการสร้างความเป็นพลเมืองโลก เช่น การวิจัยเพื่อพัฒนา โครงการนักเรียนแลกเปลี่ยน ฯลฯ

3.4 ด้านการพัฒนาบุคลากร (Staff development)

ในด้านการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีลักษณะ คือ ควรมีการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาบุคลากรในทุกๆกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และเห็นความสำคัญในการสร้างผู้เรียนให้เกิดความเป็นพลเมืองโลก โดยมีการบูรณาการสอดแทรกความเป็นพลเมืองโลกไปในรายวิชาของตนเอง การเป็นผู้นำต้นแบบของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมกิจกรรมต่างๆของครู และนักเรียน ให้มุ่งสู่ความเป็นพลเมืองโลก

3.5 ด้านการส่งต่อ (Transition)

ในด้านการส่งต่อของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีลักษณะ คือ ควรมีการจัดการเรียนการสอนในด้านความเป็นพลเมืองโลกอย่างต่อเนื่องในทุก ๆ ระดับ และเน้นการสร้างทัศนคติกับทักษะเป็นสิ่งสำคัญ โดยมีการติดตาม ประเมินผลเพื่อส่งต่อข้อมูลในทุก ๆ ระดับ ผ่านเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

3.6 ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน (Community engagement)

ในด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีลักษณะ คือ ควรสร้างเครือข่ายที่เข้มแข็งระหว่างสถานศึกษา และชุมชน ผ่านการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วมระหว่างครู ผู้ปกครอง และนักเรียน เพื่อสะท้อนให้ผู้ปกครอง และชุมชนเห็นถึงความสำคัญจากสิ่งที่นักเรียนได้รับจากกิจกรรมความเป็นพลเมืองโลก ควรมีกิจกรรมปลูกฝังให้นักเรียนรักและพัฒนาท้องถิ่น

ของตน ตระหนักในเรื่องต่าง ๆ ที่สะท้อนไปยังโลก ดังแนวคิดเชิงนิยคติแบบโลกาภิวัตน์ แต่จงปฏิบัติตามชุมชน (Think Globally, Act Locally) โดยสถานศึกษาเป็นเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของชุมชน

อภิปรายผล

ผลการวิจัยนี้ มีประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยนำมาอภิปราย ดังนี้

1. สภาพการปฏิบัติการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองโลกของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตั้งบริเวณในเมืองและชายขอบ

1.1 จากผลการศึกษาสภาพการปฏิบัติการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองโลกของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตั้งบริเวณในเมืองและชายขอบ พบว่า ด้านบรรยากาศโรงเรียน จัดอยู่ในลำดับที่ 1 ระดับมาก โดยโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเมืองมีค่าเฉลี่ย (Mean = 3.60) และโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นชายขอบมีค่าเฉลี่ย (Mean = 3.55)

ในด้านบรรยากาศโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีวิสัยทัศน์ในการเตรียมความพร้อมนักเรียนเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นที่แสดงให้เห็นถึงความต้องการพัฒนานักเรียนให้เข้าสู่ความเป็นพลเมืองโลกซึ่งเปรียบเสมือนเข็มทิศในการสร้างความเป็นพลเมืองโลกแก่นักเรียน ซึ่งสถานศึกษาอาจสอดแทรกความเป็นพลเมืองโลกแก่นักเรียนไปแบบไม่ทันตั้งตัวผ่านกฎ ระเบียบ กติกา กิจกรรมของโรงเรียน และแหล่งเรียนรู้ต่างๆภายในโรงเรียน แต่ยังไม่ปรากฏเป็นรูปธรรมมากนัก เนื่องจากมีช่องทางที่หลากหลายในการเข้าถึงความเป็นพลเมืองโลกผ่านด้านบรรยากาศโรงเรียนจึงมีสภาพการปฏิบัติอยู่ในลำดับที่ 1 ทั้งโรงเรียนที่ตั้งบริเวณในเมืองและชายขอบ ซึ่งสอดคล้องกับ (Oxfam, 2015) ในองค์ประกอบการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองโลก ด้านบรรยากาศโรงเรียน (School ethos) ที่กล่าวว่าโรงเรียนจะต้องมีวิสัยทัศน์ สภาพแวดล้อม และการพัฒนาที่สะท้อนถึงการส่งเสริมการเรียนรู้การสอนในเรื่องความเป็นพลเมืองโลกให้กับนักเรียน

1.2 จากผลการศึกษาสภาพการปฏิบัติในการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลโลกของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตั้งบริเวณในเมืองและชายขอบ พบว่า ด้านการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนที่ตั้งบริเวณในเมือง จัดอยู่ในลำดับสุดท้าย ระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย (Mean = 2.80) และโรงเรียนที่ตั้งบริเวณชายขอบ จัดอยู่ในลำดับที่ 4 ระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ (Mean = 2.80) โดยผลการวิจัยไม่มีความแตกต่างกันระหว่างโรงเรียนที่ตั้งบริเวณในเมืองและชายขอบ อันเนื่องมาจากข้อจำกัดในด้านงบประมาณ ค่าพัฒนาการจัดการศึกษาซึ่งเป็นเงินอุดหนุนด้านการจัดการศึกษาที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับและจัดสรรสู่สถานศึกษามีจำนวนใกล้เคียงกัน และไม่เพียงพอต่อการพัฒนาบุคลากรให้เกิดประสิทธิภาพ

ในด้านการพัฒนาบุคลากร จากผลการศึกษาสภาพการปฏิบัตินั้นอยู่ในลำดับท้ายๆที่มีระดับการปฏิบัติค่อนข้างน้อยในแต่ละโรงเรียน ซึ่งบุคลากรมีส่วนสำคัญและเป็นปัจจัยหลักในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองโลก

ให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนทั้งทางตรงคือการจัดการเรียนการสอน และทางอ้อมจากการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ตามกติกาสากล ซึ่งการพัฒนาบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นยังเน้นไปในเฉพาะด้านวิชาเอกของ ครูผู้สอนหรืองานเฉพาะของสถานศึกษา โดยยังไม่เห็นความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรเพื่อสร้างความเป็น พลเมืองโลก สอดคล้องกับ (Oxfam, 2015) ในองค์ประกอบการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมความ เป็นพลเมืองโลก ด้านการพัฒนาบุคลากร (Staff development) กล่าวว่า โรงเรียนต้องพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองโลกและแนวทางการวิเคราะห์และการมีส่วนร่วม รวมถึงการ วางแผนเวลาเพื่อที่จะมีส่วนร่วมในโครงการ

2. ปัญหาในการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองโลกของโรงเรียนในสังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตั้งบริเวณในเมืองและชายขอบ

2.1 จากผลการศึกษาปัญหาในการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองโลกของ โรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตั้งบริเวณในเมืองและชายขอบ พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมของ ชุมชนของโรงเรียนที่ตั้งบริเวณในเมือง จัดอยู่ในลำดับที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 47.74 และโรงเรียนที่ตั้งบริเวณชาย ขอบ จัดอยู่ในลำดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 44.00 ซึ่งไม่มีความแตกต่างกันมากค่าร้อยละระหว่างโรงเรียนที่ตั้งใน เมืองและชายขอบ

ในด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนนั้น มีลำดับของปัญหาเป็นลำดับต้น อันเนื่องมาจากโรงเรียนเข้าไม่ถึง ชุมชน ซึ่งชุมชนในอดีตอยู่กันแบบเครือญาติ แต่ในปัจจุบันสังคมเมืองได้กระจายไปเกือบทุกแห่งของประเทศ ทำให้ชุมชนส่วนใหญ่มักจะอยู่แบบครอบครัวเดียว จึงเป็นปัญหาสำหรับโรงเรียนในการชักจูงชุมชนเข้ามามี ส่วนร่วม โรงเรียนจึงควรเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม และจัดการศึกษากับชุมชน โดยการมีส่วนร่วมของ โรงเรียนกับชุมชนนั้น ควรมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายในการช่วยเหลือชุมชน เช่น การจัดประกวดตาม ประเพณีต่าง ๆ การแข่งขันกีฬา การสร้างอาชีพ ตามกำลังและทรัพยากรที่โรงเรียนมีเพื่อดึงดูดความสนใจ ผ่านรูปแบบเครือข่ายนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ (ปิยฉัตร เชาวลิต, 2550) สรุปว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนโดยการส่งเสริมของชุมชน ควรพัฒนาคุณลักษณะของผู้นำชุมชน ส่งเสริม ความสัมพันธ์อันดีของคนในชุมชนโดยอาจจัดกิจกรรมตามประเพณี เพื่อเป็นจุดเริ่มต้นให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วน ร่วม

2.2 จากผลการศึกษาปัญหาในการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองโลกของ โรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตั้งบริเวณในเมืองและชายขอบ พบว่า ด้านการส่งต่อ ของ โรงเรียนที่ตั้งบริเวณในเมือง จัดอยู่ในลำดับที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 43.87 และโรงเรียนที่ตั้งบริเวณชายขอบ จัดอยู่ ในลำดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 44.00 ซึ่งมีความแตกต่างเพียงเล็กน้อยในค่าร้อยละ

เนื่องจากสถานศึกษาไม่มีการติดตามนักเรียนอย่างต่อเนื่องในด้านความเป็นพลเมืองโลกซึ่งสืบ เนื่องมาจากการขาดวิสัยทัศน์ และเป้าหมายในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองโลก จึงทำให้ขาดคุณลักษณะ ความเป็นพลเมืองโลกที่ควรประเมินและส่งต่อไปในระดับชั้นต่อไป และการขาดเครือข่ายระหว่างสถานศึกษา

ขั้นพื้นฐาน กับสถานศึกษาในระดับสูงขึ้น จึงทำให้ยากต่อการติดตาม และช่วยเหลือในด้านการส่งต่อภายนอก ซึ่งโรงเรียนสามารถบูรณาการเข้าไปในระบบการติดตามช่วยเหลือนักเรียน และกำหนดแนวทางในการติดตามนักเรียนอย่างต่อเนื่องหลังจบการศึกษาผ่านเครือข่ายระหว่างโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ (Oxfam, 2015) ในองค์ประกอบการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองโลก ด้านการส่งต่อ (Transition) กล่าวว่า การส่งต่อการเรียนการสอนเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองโลกจากระดับประถมสู่มัธยม เพื่อเสริมสร้างค่านิยมดังกล่าวในการศึกษาที่สูงขึ้น และต่อเนื่องไปจนถึงในที่ทำงาน

3. แนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองโลกของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตั้งบริเวณในเมืองและชายขอบ

1.1 ในด้านหลักสูตรของโรงเรียนของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรปรับหรือสร้างหลักสูตรสถานศึกษาที่เอื้อต่อการส่งเสริมการสร้างความเป็นพลเมืองโลกผ่านการบูรณาการในทุกๆกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งการปลูกฝังคุณลักษณะความเป็นพลเมืองโลกของนักเรียนนั้นควรมีการสอดแทรกในทุกๆบริบทของสถานศึกษา ในรูปแบบของกิจกรรม โครงการ และโครงการ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ (ณิชา ฉิมทองดี, 2550) สรุปว่า การจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานควรบรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับสำนึกสากลไว้ในหลักสูตรแกนกลาง และหลักสูตรสถานศึกษา จัดกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการในทุกๆกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยเฉพาะกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และกำหนดคุณลักษณะของความเป็นพลเมืองโลกอย่างชัดเจนเพื่อเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของครูผู้สอน โดยมีการอบรมพัฒนาครูผู้สอนในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อความเข้าใจ และขับเคลื่อนหลักสูตรสถานศึกษาไปในทิศทางเดียวกัน

3.2 ในด้านการมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรสนับสนุนให้เกิดอิสระทางความคิดของนักเรียน โดยให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง แสดงออกผ่านทำกิจกรรมต่างๆ ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวต้องมีความเกี่ยวข้องกับโลก และส่งผลกระทบต่อตัวนักเรียน เช่น วัฒนธรรมสากล สิทธิมนุษยชน และสิ่งแวดล้อม โดยโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ มีการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมซึ่งเน้นเฉพาะวัฒนธรรมไทยมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติให้แก่ครู และนักเรียนที่เป็นผู้นำทางด้านพลเมืองโลกที่มีความเป็นเลิศในด้านต่างๆ เช่น ด้านภาษา ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านวิทยาศาสตร์ เพื่อช่วยถ่ายทอดแนวคิด หลักการ และที่สำคัญคือเจตคติสู่เด็กนักเรียนในสถานศึกษา ซึ่งในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นยังขาดผู้รับผิดชอบในด้านการส่งเสริมความเป็นพลเมืองโลกโดยเฉพาะทำให้ไม่มีการขับเคลื่อนในด้านนี้อย่างจริงจัง สอดคล้องกับ (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542) ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 22 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการ ศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเสนอให้มีการดำเนินการต่างๆ ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัย พบว่า ด้านหลักสูตรมีสภาพการปฏิบัติในระดับปานกลาง อันเนื่องมาจากข้อจำกัดทางนโยบายและหลักสูตรแกนกลาง กระทรวงศึกษาธิการจึงควรมีการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะในศตวรรษที่ 21 อันเป็นการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนให้มีความเป็นพลเมืองโลกอย่างชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางแก่สถานศึกษาในการสร้างความเป็นพลเมืองโลกของนักเรียนในทุกสังกัดต่อไป

2. จากผลการวิจัย พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนมีปัญหาในการปฏิบัติมาก อันเนื่องมาจากข้อจำกัดของแต่ละโรงเรียน สำนักประสานและพัฒนากิจการศึกษาท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาพลเมืองไทยสู่ความเป็นพลเมืองโลกร่วมกับสถานศึกษาในสังกัดโดยการประชาสัมพันธ์ รมรณรงค์ และมอบนโยบายในการพัฒนาเยาวชนแก่สถานศึกษาในสังกัดอย่างชัดเจน และติดตาม ประเมินผล เพื่อกระตุ้นให้สถานศึกษาและชุมชนเกิดการตื่นตัวต่อความเป็นพลโลก และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศต่อไป

3. จากผลการวิจัย พบว่า ด้านการพัฒนาบุคลากรมีสภาพการปฏิบัติน้อย และก่อให้เกิดปัญหาในลำดับต้นๆ อันเนื่องมาจากการขาดแคลนบุคลากรเฉพาะทาง และบุคลากรไม่มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการส่งเสริมความเป็นพลเมืองโลก สถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงควรให้ความสำคัญในการอบรม และพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาในเรื่องของความเป็นพลเมืองโลก เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักในการจัดการศึกษาเพื่อสร้างพลเมืองโลก และการพัฒนาเยาวชน และชุมชนอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้ข้อสรุปประกอบการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองโลก (Oxfam, 2015) ซึ่งโดยส่วนใหญ่เป็นองค์ประกอบการบริหารภายในสถานศึกษา ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นโอกาส และผลกระทบในการพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองโลกเพื่อให้ได้ข้อสรุปที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. จากผลการวิจัยพบว่าด้านหลักสูตรมีสภาพการปฏิบัติในระดับปานกลาง และมีผลต่อการสร้างความเป็นพลเมืองโลกในสถานศึกษา ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาแนวทางการใช้หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลโลกจากกรณีศึกษาโรงเรียนตัวอย่าง

3. ในการศึกษาครั้งนี้ ใช้การวิจัยเชิงบรรยายเพื่อสรุปแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองโลก ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองโลกโดยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อค้นหาตัวแปรใหม่ๆ และเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาต่อไป

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2544). *การวิเคราะห์สถิติ : สถิติเพื่อการตัดสินใจ*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: ธรรมสาร.

ชยการ ศิริรัตน์. (2543). *การเปรียบเทียบอัตราการตอบกลับและความจริงใจในการตอบกลับแบบสอบถามทางอินเทอร์เน็ต ที่มีวิธีการส่งเทคนิคการติดตาม และเนื้อหาที่แตกต่างกัน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: พรินทวนกราฟฟิค.

ปิยฉัตร เชาวลิต. (2550). *การศึกษาปัจจัยและลักษณะการมีส่วนร่วมของชุมชน : พหุกรณีศึกษาวัดพัฒนาดีเด่น*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), สาขาวิชาพัฒนศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.

ปองสิน วิเศษศิริ. (2550). *ทิศทางการจัดการศึกษาท้องถิ่นในทศวรรษหน้า. ใน การศึกษาก้าวไกล ท้องถิ่นไทย ก้าวหน้า มหกรรมการจัดการศึกษาท้องถิ่น 2550*. กรุงเทพมหานคร: กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น.

ณิชา นิมทองดี. (2550). *แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมสำนึกสากลของเยาวชน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), สาขาวิชาพัฒนศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.

ภาษาอังกฤษ

Guo, L. (2011). *Educating for Global Citizenship: a Practical Guide for Schools in Atlantic Canada*. Canada: UNICEF Canadian International Development Agency.

Oxfam. (2015). *Education for global citizenship: A guide for schools*. Oxford, p.5